

Ture II. He Ture Mo Te Whakaturanga O Nga Hinota Pihopatanga. Ingoa.

Ko te mea tika nei tenei, kia korerotia te Take. tokomaha o nga tangata mo nga Hinota Pihopatanga, te ahua o aua tangata, te tikanga mo to ratou whiriwhiringa, kia whakariteritea hoki era atu mea e tika ai te mahi a aua Hinota Pihopatanga.

Me whakatuuturu tenei e nga Pihopa, e nga Minita, e nga Reimana o te Hinota Nui e whakamine nei:—

- Nga tangata e tu ai te Hinota o ia Nga tangata e, tu ai te Hinota Pihopatanga. Pihopatanga, o ia Pihopatanga; ko te Pihopa o taua Pihopatanga; ko nga Minita kua oti nei te whakaae he mahinga e te Pihopa; ko nga Hinotamana o nga Pariha katoa; kua hoki tetahi Pariha e hapa i te Hinotamana. *Otira*, kia ai he Minita kahore nei i whai mahinga, ma te Hinota o te Pihopatanga e noho nei ia e whakaae, ka uru ai ia ki roto ki taua Hinota Pihopatanga. A, ki te kore e whiriwhiria he Hinotamana e tetahi Pariha, e kore tenei e tau hei pehi mo te Hinota Pihopatanga kei anga ki te mahi.
- I te mea kahore ano kia whakatakotoria Tikanga o nga Pariha. nga rohe o nga Pariha i runga i te Ture, me kotikoti te Pihopatanga katoa, he kotinga, he kotinga, hei whakarite i enei mea e korerotia nei; kia rite ano ki ta te Pihopa e whakaaro ai.
- Ahua e nga Kai whiriwhiri i nga Hinotamana. Nga Reimana katoa o te Pihopatanga e whai waha ana mo te whiriwhiringa o nga Reimana whiriwhiri mo te Hinota Nui; ko ratou ano hei whiriwhiri i nga Hinotamana, ia tangata ia tangata ki tona ake Pariha i noho ai.
- Ahua o nga Hinotamana. Nga Reimana katoa e tau ana kia whiriwhiria hei Reimana whiriwhiri mo te Hinota Nui, e tau ana ano kia whiriwhiria hei Hinotamana mo te Pihopatanga e noho nei ratou; ahakoa kei taua Pariha mana nei e whiriwhiri e noho ana ahakoa kei tetahi Pariha ke.
- Tokomaha o nga Hinotamana. Ma te Hinota o te Pihopatanga e whakarite te tokomaha o nga Hinotamana mo te Hinota Pihopatanga; ma reira ano hoki e whakarite te tokomaha o nga Hinotamana ma ia Pariha, ma ia Pariha, kia mau ano ia te tikanga kua takoto i runga ake nei: *Otira*, i te mea kahore ano kia whakaritea e te Hinota Pihopatanga, ma te Pihopa o taua Pihopatanga e whakarite.
- Tikanga mo nga whiriwhiringa. Ma te Hinota Pihopatanga e karanga te takiwa whiriwhiringa i nga Hinotamana; ma reira ano e taka he whakaaro mo te whakaturanga i etahi tangata hei Kai-whakahoki; mo te tukunga atu, mo te whakaritenga, mo te whakahokinga i nga pukapuka whiriwhiri mo nga Hinotamana; mo te tikanga o te whiriwhiringa; mo te whakakapinga i nga wahi i puare i te mate ranei, i te whakawateatanga ranei, i tetahi atu mea ranei mo te rapu i te tika, i te he, o nga whakahokinga e whaka-hengia ana; mo nga mea katoa hoki e ata mahia ai, e tika ai, e whai mana ai aua whiriwhiringa, *Otira*, i te mea kahore ano kia takaa he whakaaro mo enei mea e te Hinota Pihopatanga, me whakarite e te Pihopa, e tona Komihari ranei, ina whai tikanga i te Pihopa mo tenei mahi.
- I te mea kahore ano kia whakatakotoria Roa o te wa e mana ai te whiriwhiringa o nga Hinotamana. he tikanga ke e te Hinota Pihopatanga, me karanga nui he whiriwhiringa mo nga Hinotamana o ia Hinota, o ia Hinota, i tenei tau, i tenei tau; kia mana ano hoki tena whiriwhiringa a, taka noa te tau. *Otira*, ki te puare wawe te nohoanga o tetahi Hinotamana i te mea kahore ano kia taka te wa i whiriwhiria ai ia, e mana te whiriwhiringa o tona whakakapi a, taea rawatia te Whiriwhiringa Nui, e kore ia e mana ki muri iho.
- E tukua ano kia whakawateatia e te Whakawateatanga a te Hinotamana i tona nohoanga. Hinotamana tona nohoanga ki te Hinota, he mea tuhituhi e ia (whaitohu rawa e tona ringa) ki te Pihopa, ki te tino Komihari ranei o taua Pihopa; a kia riro taua pukapuka i te Pihopa, i tona Komihari ranei; kia kiia ranei e tetahi Kai-whakarite i whakaturia e te Hinota Nui mo ia mahi, ka puare te nohoanga o taua Hinotamana.
- Ma te Pihopa o ia Pihopatanga e karanga Takiwa me te kaainga e huihui ai te Hinota Pihopatanga te takiwa me te kaainga hei huihuinga mo te Hinota Pihopatanga: *Otira* kua tetahi tau e hapa i te huihuinga o te Hinota.
- I te mea ka whakaminea te Hinota, eKoarama. kore e ahei te mahi i ana mahi ki te kore e tae ake te Pihopa o te Pihopatanga; te wehenga tuawha o nga Minita katoa o te Pihopatanga e whai nohoanga ana ki te Hinota, kua ia e hoki iho i te wha; me te wehenga tuawha o nga Hinotamana katoa, ara o nga Reimana, kua hoki te tokomaha o enei e hoki iho i te whitu.
- Nga mea e kiia ana he Mahi na te Hinota Me whakaae nga mahi a te Hinota e te nuinga o ia tu o ia tu. Pihopatanga ko nga mea e whakaetia ana e te Pihopa o ia Pihopatanga, e te nuinga o nga Minita, e te

nuinga hoki o nga Hinotamana, o nga mea ano i tae tonu ake ki te Hinota, i te mea hoki kua tika te whakaminenga. Kei raro iho nei ano ia nga mea e kapea ai tenei tikanga.

- Mo te ngaronga o te Pihopa. Ki te ngaro atu te Pihopa, ki te mate atu ranei, ki te whakawateatia ranei e ia tana Pihopatanga ma tona Komihari, i tukua marietia nei tenei mahi kia ia, e whakamine te Hinota Pihopatanga, ko ia hoki hei upoko mo te Hinota: *Otira*, ki te kahore i tukua marietia tenei mahi ki tetahi Komihari, ko te Komihari kaumatua o ia takiwa hei kai-whakamine, hei upoko mo te Hinota Pihopatanga.
- Mahi ma te Komihari o te Pihopa. Ka anga ki tenei mahi te Komihari i tukua nei taua mahi ki a ia, te Komihari kaumatua ranei, me mahi katoa e ia nga mea e mahia ana e te Pihopa i roto i te Hinota Pihopatanga. *Otira*, i te mea e rapua ana e te Hinota he tangata pai hei whakakapi mo te Pihopatanga, e kore e kiiia ma te whakaae rawa a taua Komihari ka mana ai te ki a te Hinota, engari ka rite i konei tana whakaae, tana whakakahore ranei, ki te whakaae, ki te whakakahore a era atu tangata o tona tu.
- Whakamaaramatanga. Te tikanga o te kupu nei, o te 'Hinotamana,' i te mea e whakamaaramatia ana te tikanga o tenei Ture, he Reimana i tika nei tona whiriwhiringa hei mangai mo nga Reimana ki te Hinota Pihopatanga.

I whakatakotoria e te Hinota Nui, Taitei, 24 Maehe 1859

I whaitohungia kei te mau ano, kahore kia whakaputaia ketia 24 Pepuere, 1862, e au,

G. A. New Zealand,

Upoko.

Ture IV. He Ture Hei Whakatakoto I Te Ingoa. Tikanga Mo Te Motuhanga I Nga Pariha, Hei Whakaatu Hoki I Nga Mahi a Nga Apiha o Nga Pariha.

I whakatakotoria nei tetahi Ture e te Hinota Take. Nui Tuatahi o te Hahi o Ingarani o Aearani i Nui Tirani i te ra tuatahi o Aperira, i te tau o to tatou Ariki 1859, i huaina nei "He Ture hei whakatakoto i te tikanga mo te motuhanga i nga Pariha, hei whakaatu hoki i nga mahi ma nga Apiha o nga Pariha."

He mea tika ano hoki kia whakaputaia ketia etahi wahi o taua Ture:

Me whakatuuturu tenei e nga Pihopa, e nga Minita, e nga Reimana o te Hahi o Ingarani o Aearani i Nui Tirani, whakamine rawa ki te Hinota Nui:—

- He whakakahore tenei i nga tikanga o Whakakahoretanga o te Ture tawhito. taua Ture i whakahuatia nei.
- Ki te ki ake etahi tangata o te Hahi ki te Mahi tuatahi mo te momotu Pariha. Hinota Pihopatanga, he mea whakapuaki na te Pihopa, kia motuhia ratou hei Pariha, ma te Hinota Pihopatanga e momotu taua Pariha; a, ki te pai ki te whakaaro iho a te Hinota Pihopatanga ma taua Hinota ano e whakatakoto he rohe mo taua Pariha.
- E tika ano kia whakaputaia ketia e te Whakaputanga ketanga o nga rohe o nga Pariha. Hinota Pihopatanga i ia wa, i ia wa, nga rohe o nga Pariha i motuhia peneitia.
Otira, e kore e mana taua whakaputanga ketanga ki te kahore e whakaaetia, tuhituhi rawa, e te Komihana Tuuturu o te Hinota Nui.
- Hahiwatena kia karangatia e te Komiti tuuturu. Kia oti tetahi Pariha te momotu e te Hinota Pihopatanga i runga i tenei tikanga; ko reira ano karangatia ai e te Komiti Tuuturu o te Pihopatanga tetahi Hahiwatena, kia pumau tonu hei Hahiwatena, a, kia ata whakanohoa marietia ra ano tetahi Minita mo taua Pariha, kia karangatia hoki e taua Minita he Hahiwatena.
- Hahiwatena. Kia rua nga Hahiwatena mo ia Pariha, mo ia Pariha; me momotu i roto i nga tangata o te Pariha e pa ana ki te "Hapa a te Ariki," Ma te Minita e whiriwhiri tetahi i ia tau, i ia tau; ma nga Parihana e whiriwhiri tetahi i ia tau, i ia tau.
- Wetiri. Kia whai Wetiri nga Pariha katoa. Nga tangata mo taua Wetiri, ko nga Hahiwatena tokorua, me etahi o nga tangata e pa ana ki te "Hapa a te Ariki," he mea whiriwhiri e nga Parihana i ia tau i ia tau hei Wetirimana; ko te tokomaha o enei kaua e hoki iho i te tokotoru, kaua hoki e hira ake i te tekau.
- Kai whakamine. Ko te Minita te Kai-whakamine, ko ia hoki hei upoko mo nga huihui katoa o nga Parihana, o te Wetiri, e huihui ana hei whakarite mo tenei Ture. E whai waha hoki ia i roto i te nuinga; a, ki te rite tonu nga "Ae" me nga "Kahore," ina wehewehea te huihui, mana te waha whakatuuturu. *Otira*, ki te Pariha momotu hou, me whakamine nga huihui e te Hahiwatena i karangatia e te Komiti Tuuturu i

runga i te tikanga kua korerotia nei.

- Mahi ma nga Hahiwatena me nga Wetirimana. Ma te Hinota o ia Pihopatanga, o ia Pihopatanga, e whakarite nga mahi me te mana o nga Weteriman, o nga Hahiwatena.
- Kawenata a nga Pariha. E kore e waiho tetahi o enei tikanga hei whakakahore mo tetahi kawenata i whakaritea e tetahi Pariha, Takiwa ranei, i te mea kahore ano kia whakatakotia tenei Ture.
- I te mea e whakamaaramatia ana tenei whakamaaramatangaia. Ture, ko te tikanga o tenei kupu, o te "Minita," ko te Minita e whakaaetia ana e te Pihopa hei Minita mo taua Pariha i ia takiwa: a, ko te tikanga o tenei ingoa, o te "Pariha," na, ko nga tane katoa e noho ana ki taua Pariha, ka rua nei tekau ma tahi nga tau, ka maha atu ranei, kua oti hoki te whakaae e ratou, tuhituhi rawa ki roto ki te pukapuka a nga Hahiwatena to ratou urunga ki roto ki te Hahi kotahi o Ingarani o Aearani.

I whakatakotia e te Hinota Nui, 22 Pepuere, 1862.

I whaitohungia, 24 Pepuere, 1862, e au,

G. A. New Zealand,
Upoko.

Ture V.Ingoa. He Ture Mo Te Whakaritenga I Nga Minita Mo Nga Pariha.

Take. Kahore nei he tikanga tuuturu i mua ake nei mo te whakaritenga i nga Minita mo nga Pariha; he mea pai hoki kia whakatakotia he tikanga mo te whakahuatanga atu ki nga Pihopa i etahi Minita totika, (kaua hoki e tukua kia pumau ki te tangata kotahi te tikanga mo tenei mahi) mo nga Minita hoki, ina oti te whakahua atu kia ata whakanohia marietia ki ta ratou mahi:

Me whakatuuturu tenei e nga Pihopa, e nga Minita, e nga Reimana o te Hahi o Ingarani o Aearani i Nui Tirani, mine rawa ki te Hinota Nui:—

- Te Minita ma wai e whiriwhiri. I te mea ka watea tetahi Pariha, me rapu he Minita, me whakahua tona ingoa ki te Pihopa kia whakanohia ki taua Pariha, e etahi Kaiwhakahua: ko enei hoki me momotu i ia tau, i ia tau, etahi e te Hinota Pihopatanga, etahi e te Wetiri o te Pariha. Ma te Hinota Pihopatanga e whakarite te tokomaha o nga Kai-whakahua ma te Hinota, ma te Wetiri, ma reira ano hoki e whakarite te wa me te tikanga mo te motuhanga i aua Kai-whakahua. *Otira*, Kaua nga Kai-whakahua e anga wawe ki te whakahua i tetahi Minita mo tetahi Pariha watea, engari kia maatua whakaaturia ki te Pihopa, ki tona Komihari ranei e te Hinota Pihopatanga, e te Wetiri hoki o te Pariha, nga mea kua rite hei oranga mo te Minita.
- Kia kotahi, kia rua, kia toru ranei nga Tikanga mo te Whakahuatanga. Minita e whakahuatia atu ki te Pihopa: Kia rua nga wehenga tuatoru o te huihui o nga Kai-whakahua katoa, kia maha atu ranei hei whakaae, ka whakahua ai.
- E tika ano kia whakatakotia e te Hinota Tukunga atu o te whakahuatanga ki te tangata ke. Pihopatanga he tikanga e tukua atu ai e te Huihui o nga Kaiwhakahua ta ratou mahi ki te tangata ke; e tukua ai ranei tetahi wahi o to ratou mana mo te whakahua Minita ki te tangata e whakawhiwhi ana i te Hahi ki te rawa; kia rite ki te Tuuturu a te Hinota Nui i whakatakotia i te 24 o nga ra o Maehe, 1859.
- Ko nga Kai-whakahua o te wa e mahue Nga kai whakahua kia kaua e whakawhitia i te wa e watea ai te Pariha. Minita kore ai tetahi Pariha, e kore e nekehia atu e o ratou whakakapi a, kia oti rawa ra ano tetahi Minita te whakanoho.
- A, no te mea he mahi na te Pihopa te Whakanohoanga e te Pihopa me te apiira hei pehi mo te whakawhakakahoretanga. tiro-tiro i te ahua pai o nga tangata e whakanohia ana hei Minita Pariha, ma te Pihopa e whakanoho tetahi o nga tangata e whakahuatia ana e nga Kai-whakahua, ki te kitea e ia tona ahua pai; a, ki te kore e kitea e ia te ahua pai o tetahi o ratou, me whakaatu e ia ki nga Kai-whakahua tana whakakahoretanga, me hoatu hoki e ia ki te Minita i whakakahoretia, tuhituhi rawa, nga take i whakakahoretia ai ia: *Otira*, ki te hiahia nga Kai-whakahua, te Minita ranei i whakahuatia kia hurihia te whakakahoretanga a te Pihopa, mana, ma ratou ranei e apiira atu ki te Whare o nga Pihopa, (kia takoto ano ia te apiira i roto i nga marama e rua) a, ki te whai tikanga taua apiira ki te titiro iho a te Komihana Tuuturu o te Hinota Nui, me whakaatu e te Pihopa ki te Whare o nga Pihopa nga take o tana whakakahoretanga, a, ki te iti nga take ki ta ratou whakaaro iho ma ratou e ki kia whakanohia te Minita.
- Whakawateatanga. Ki te hiahia tetahi Minita ki te whakawatea i tona Pariha, me tuhituhi atu e ia ki te

Pihopa tana pukapuka whakawatea; kua ano ia e whakarere i ana mahi, kia oti rawa te whakaetanga o tana whakawateatanga te tuhituhi ki roto ki te Rehita o te Pihopatanga, kia oti ano hoki te whakaatu atu e te Pihopa ki nga Apiha o te Pariha.

- Tikanga mo nga Karakia ki te Atua i te wa o te wateatanga. I te mea kahore ano kia whakatakotoria tetahi tikanga ke e te Hinota Nui, e tetahi Hinota Pihopatanga ranei, me tuku te Whare Karakia, i te wa e watea ai te Pariha, e nga Hahiwatena, e nga Kai-tiaki ranei o te wahi i tu ai taua Whare Karakia, ki te Minita e whakaritea e te Atirikona, e te Ruratiini ranei, kauaka hoki e tukua ki tetahi atu.
- Pananga i te Minita. I te mea kua oti tetahi Minita te ata whakanoho ki tetahi Pariha, e kore e ahei te pana atu i a ia ki te kore ia e pai, engari ma te ki anake a tetahi Runanga i whakaturia marietia e te Hinota Nui mo tenei mea; a, i te mea kahore ano kia whakaturia he Runanga pera, ma te Pihopa e whiriwhiri etahi Komihari hei hoa mona, a ko ta ratou ki hei whakakapi mo ta tera Runanga: *Otira*, hei nga wa e pai ai mo te Hahi kia whakawhitiwhitia etahi Minita, ma te Hinota o te Pihopatanga e whakarite te whitiwhitinga; e tukua ano kia takoto he apiira pehi mo te nekehanga i te Minita i nga Kai-whakahua o te Pariha e tangohia atu nei te Minita i reira; i nga Kai-whakahua ranei o te Pariha e whakanohoia ana te Minita ki reira; i te Minita ano ranei, ki te Runanga e whakaturia mo tenei mea e te Hinota Nui.
- Whakamaaramatanga. I te mea e whakamaramatia ana tenei Ture, ko te tikanga o tenei kupu, o te "Hinota Pihopatanga," ko tetahi Runanga i ata i runga i te Ture i whakatakotoria nei i tenei whakaminenga o te Hinota Nui mo te whakaturanga o nga Hinota Pihopatanga; a, i te mea e marara atu ana te Hinota Pihopatanga, ko te Komiti Tuuturu o taua Hinota hei whakarite i nga mea e korerotia ra i te rarangi 2.

A, i te mea kahore ano kia tu he Hinota i tetahi Pihopatanga, ko te Poati ote Atirikonatanga o roto o taua Pihopatanga: Ko te tikanga hoki o tenei kupu, o te "Pariha," ko tetahi wahi i motuhia marietia i runga i tetahi tikanga i whakatakotoria e te Hinota Nui ranei, e tetahi Hinota Pihopatanga ranei; a i te mea kahore ano tetahi Pariha kia motuhia peratia, ko te wahi i kiia e te Pihopa hei Pariha.

I whakatakotoria e te Hinota Nui, i te ra 1 o Aperira, 1859.

I whaitohungia, kei te pumau ano, kahore kia whakaputaia ketia 24 Pepuere, 1862, e au

G. A. New Zealand,
Upoko.